

§16b-miljøtilladelse på husdyrbruget på adressen Tylvadvej 6, Skjern
5. november 2018

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

**NATURENS
RIGE**

Ejer af husdyrbruget på
Tylvadvej 6
6900 Skjern

Sagsbehandler
Poul Bennetzen
Direkte telefon
9974 1560
E-post
Poul.Bennetzen@rksk.dk
Dato
5. november 2018
Sagsnummer
18-008831

Miljøtilladelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Tylvadvej 6, 6900 Skjern

Virksomhedens art:	Landbrug med kvæg
Matrikel nr.:	5a Skårup, Hanning
Betegnelse:	Husdyrbrug omfattet af §16 b i husdyrbrugsloven
Tilsynsmyndighed:	Ringkøbing-Skjern Kommune
Kvalitetssikret af:	Karsten Tinning, Ringkøbing-Skjern kommune

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	4
Oplysninger om husdyrbruget:	4
Meddelelse af miljøtilladelse	4
Baggrund og kort resumé	4
Afgørelsen	5
Vilkår for miljøtilladelse	6
Generelt	6
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier	6
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	7
Beskyttelse i forhold til naboer	8
Tilsyn, kontrol og egenkontrol	9
Uheld og risici	9
Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	9
Ophør	9
Formalia	10
Lovgrundlag	10
Høring og offentliggørelse	10
Klagevejledning	11
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	12
Miljøvurderingen	14
Beskrivelse af husdyrbruget	14
Lokalisering	17
Forbudszoner	17
Afstandskrav	18
Beskyttelseslinjer	18
Samlet vurdering af lokalisering	18
Påvirkning af landskab	19
Bevaringsværdige landskaber:	19
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab	19
Påvirkning af vilde planter og dyr	19
Ammoniak påvirkning af natur	19
Påvirkning af bilag IV-arter	23

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	24
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand.....	24
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	27
Påvirkning af naboer	28
Lugt	28
Støj.....	30
Lys.....	30
Fluer og skadedyr.....	30
Støv.....	31
Transport.....	31
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener	32
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	32
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	32
Egenkontrol.....	36
Konklusion	37

Bilag 1 Bygningsoversigt.....xx

Bilag 2 Natur.....xx

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Tylvadvej 6 6900 Skjern
Bedriftens adresse	Tylvadvej 6 6900 Skjern
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Peter Salling Miljørådgiver Mobil: 41-182020 E-mail: peter@psmr.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer	7600027408
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16b i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	20.2763, indsendt d. 28. februar -18, ver.4.

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Eksisterende stald	2.268	1.768	Alle kvæg	Sengestald med spalter
		380	Alle kvæg	Dybstrøelse

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder	Flydende	2.000	498	Ingen
Gyllebeholder (på Ø. Finderupvej 1A)	Flydende	3.000	754	Ingen
Møddingsplads	Fast		272	-

Meddelelse af miljøtilladelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 28. februar 2018 en ansøgning om miljøtilladelse af husdyrbruget beliggende på adressen Tylvadvej 6, 6900 Skjern.

Der er følgende miljøtilladelse til husdyrbruget på Tylvadvej 6, 6900 Skjern i henhold til husdyrbrugsloven.

- 25. juni 2009 Miljøgodkendelse (udvidelse af dyreholdet i eksisterende stalde)

- 9. marts 2018 Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen (ny gyllebeholder på 3.000 m³ på Ø. Finderupvej 1A)

Kort resumé

Ansøgningen om miljøtilladelse omfatter hele husdyrbruget, en udvidelse/ændring af dyreholdet i eksisterende bygninger.

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøtilladelse til husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 5a Skårup, Hanning beliggende på adressen Tylvadvej 6, 6900 Skjern. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16b i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Miljøtilladelsen gælder hele husdyrbruget uden arealer og omfatter en udvidelse/ændring af dyreholdet i eksisterende bygninger.

Miljøtilladelsen gælder hele husdyrbruget og omfatter følgende produktionsarealer i eksisterende stalde:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Alle kvæg. Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	1.768
Alle kvæg, Dybstrøelse	380

Afgørelse om miljøtilladelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 20.2763, indsendt den 28. februar -18, version 4.

Afgørelsen om miljøtilladelse af husdyrbruget Tylvad 6, 6900 Skjern meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøtilladelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for miljøtilladelse

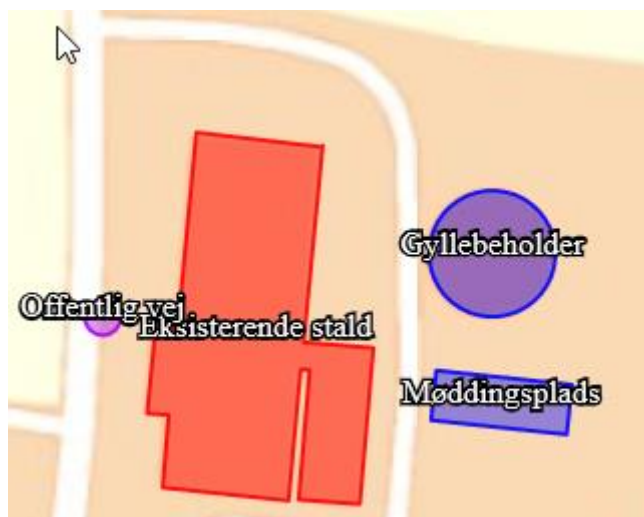
Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i denne miljøtilladelse. Miljøtilladelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøtilladelsen.
- 2) Tilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis tilladelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne miljøtilladelse.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

- 6) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

- 7) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktions-areal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Eksisterende stald	2.268	1.768	Alle kvæg	Sengestald med spalter
		380		Dybstrøelse

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

- 8) Der skal til beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand træffes foranstaltninger som anført i tabellen nedenfor.

Vask af maskiner	Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.
Rengøring af arealer	Affald, foderrester, gødningspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
Vedligeholdelse af anlæg	Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand. Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
Håndtering af gylle	Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles. Påfyldning af gyllevogne skal ske med vognmonteret pumpe der har returløb til tanken eller på fast plads med afløb til opsamlingsbeholder.
Opbevaringsanlæg generelt	Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.
Kompost- og ensilageopbevaring	Ved etablering af kompost og ensilage i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
Oplag af olie og medicin	Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus. Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening. Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
Affald	Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til enhver tid gældende affaldsregulativ.

Beskyttelse i forhold til naboer

- 9) Der skal til beskyttelse imod væsentlige nabogener træffes foranstaltninger, som anført i tabellen nedenfor.

Fluer og skadedyr	Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.			
Lugt	Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder renholdelse og tørhed på den faste del af staldgulvet, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.			
Støj	Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige nedenstående værdier, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer.			
	Dag	Tidsrum	db(A)	Midlingstid
	Mandag - fredag	07.00 - 18.00	55	8 timer
	Mandag - fredag	18.00 - 22.00	45	1 time
	Lørdag	07.00 - 14.00	55	7 timer
	Lørdag	14.00 - 18.00	45	4 timer
	Lørdag	18.00 - 22.00	45	1 time
	Søn- og helligdag	07.00 - 22.00	45	1 time
	Alle dage	22.00 - 07.00	40	½ time
Kontrol og målinger for støj	Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt medmindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke er overholdte. Måle- og beregningspunkter fastsættes efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.			
Lys	Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.			
Støv	Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.			

Døde dyr.	Døde dyr skal bortskaffes til godkendt destruktionsvirksomhed. Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.
-----------	---

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 10) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer og opbevaringsaftaler opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.

Uheld og risici

- 11) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 12) Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 13) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 14) I forbindelse med udvidelsen skal der foretages et energitjek af en energirådgiver.

Ophør

- 15) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.

Note: Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§ 37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål, uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

Formalia

Lovgrundlag

Miljøtilladelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet og habitatdirektivet, samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Miljøtilladelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for miljøtilladelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2017-2029
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 256 af 21. marts 2017
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 211 af 28. februar 2017.
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 865 af 23. juni 2017.
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 121 af 26. januar 2017 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 926 af 27. juni 2016.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1309 af 18. december 2012 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1611 af 10. december 2015 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til miljøtilladelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra den 8. oktober til den 22. oktober 2018.

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 315 meter

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at udvidelser/ændringer på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikler, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om miljøtilladelsen vil blive offentliggjort den 5. november 2018 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøtilladelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af miljøtilladelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 3. december 2018.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En miljøtilladelse efter § 16b i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at miljøtilladelsen er meddelt. Miljøtilladelsen anses for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet miljøtilladelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Poul Bennetzen
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøtilladelse er sendt til:

Ejer af husdyrbruget:

- Tylvadvej 6, 6900 Skjern

Konsulent:

- Miljørådgivning, Ledvogtervej 116, 9530 Støvring e-mail: peter@psmr.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 315 meter & matrikulære naboer til matrikel nr. 5a Skårup, Hanning:

Clausagervej 2	6900 Skjern
Clausagervej 5	6900 Skjern
Slumstrupvej 4	6900 Skjern
Clausagervej 5	6900 Skjern
Tylvadvej 8	6900 Skjern
Clausagervej 10	6900 Skjern
Tylvadvej 3	6900 Skjern
Borrisvej 9	6900 Skjern

Kopi af miljøtilladelse er sendt til:

- Konsulent: Miljørådgivning, Ledvogtervej 116, 9530 Støvring e-mail: peter@psmr.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk,
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om miljøtilladelse efter § 16 b i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

1) landskabelige værdier,

2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,

3) jord, grundvand og overfladevand, og

4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Ansøgt drift						
Eksisterende stald	2268	Blandet ventilation	3 m	(#37075) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1768
				(#93917) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	380
Sum						2148

Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal. Der er derfor fraregnet 110 m².

Dyreholdet i de eksisterende stalde er udskiftet **fra** malkekøer, kvier og stude **til** flexgrupper med staldsystemet sengestald med spalter. Desuden **fra** kalve u. 6 mdr. **til** flexgrupper med staldsystemet dybstrøelse.

Ringkøbing-Skjern kommune meddelt den 25. juni 2009 miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget har følgende godkendelser:

- 25. juni 2009 Miljøgodkendelse (udvidelse af dyreholdet i eksisterende stalde)
- 9. marts 2018 Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen (ny gyllebeholder på 3.000 m³)

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift

Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem		Produktionsareal m ²
Eksisterende stald	2268	Blandet ventilation	3 m	(#37087) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1768
				(#93918) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	380
Sum						2148

Nudriften er identisk med 8-års driften.

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem		Produktionsareal m ²
Eksisterende stald	2268	Blandet ventilation	3 m	(#37088) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1768
				(#93919) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	380
Sum						2148

Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringslagre						
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger		Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift						
Gyllebeholder	Flydende					498
Møddingsplads	Fast					272
Ny gyllebeholder	Flydende					493
Nudrift						
Gyllebeholder	Flydende					498
Møddingsplads	Fast					272
Ny gyllebeholder	Flydende					493
8 års drift						
Møddingsplads	Fast					272

Produktioner med miljøteknologi

Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift				
(#37075) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Der er installeret robotskraber i stalden	8760	0	
Nudrift - Ingen data				
8 års drift - Ingen data				

Der er som miljøteknologi indsat robotskraber i stalden

Opbevaringsanlæg

Gødningsandele			
Lagernavn	Gødningstype	Øvrige oplysninger	Areal (m ²)
Ansøgt drift			
Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		272
Nudrift			
Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		272
8 års drift			
Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		272

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Der anvendes ikke miljøteknologi

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Der er beregnet følgende opbevaringskap.

Beregning af produktion af gylle

	Ton pr. årsdyr	Ton i alt
75 St. race	30,5	2.290
160 Opdræt	6,44	1.030
Vand fra befæstede arealer		910
<i>I alt</i>		4.230
Fratrukket vand til beholder		- 0 t
I alt		4.230 t

Opbevaringskapacitet af gylle

	Beholder str.	% af opbevaring
Gyllebeholder I	2.000 m ³	
Ny gylletank	3.000 m ³	
I alt	5.000 m³	100%

Svarende til opbevaringskapacitet til 14,1 måneders produktion.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By - og sommerhuszoner	50 meter	>50 meter
Lokalplanområder	50 meter	>50 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	>50 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	>10 meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	>25
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50
Vandløb, dræn og søer *1	15	>15
Offentlig vej, privat fællesvej	15	>15
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom *2	15	>15
Naboskel	30	>30

*1 Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*2 Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Bemærkning

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer og det er med X angivet om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placeringen ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer men i bevaringsværdige landskaber

Bevaringsværdige landskaber:

Bevaringsværdige landskaber er landskaber, der er særligt karakteristiske på grund af deres naturgrundlag (terræn, jordtype med videre), kulturgrundlag (byggeri, skov landbrug med videre) eller rumlige og visuelle fremtoning. Husdyrbrugets anlæg ligger inden for et bevaringsværdigt landskab, hvor etableringer og tilpasninger af byggeri og anlæg samt ændringer i arealanvendelsen så vidt muligt ske under hensyntagen til landskabets karakteristika.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger i landskabstypen ådal.

Ådale er karakteriseret ved, at være markante og værdifulde landskaber, der indeholder landskabselementer i stor skala eller over store afstande. De er ofte stort set ubebyggede. Ådale er en sårbar og følsom landskabstype, der er udpræget værdifulde og derfor også er indsats- og beskyttelsesområde i kommuneplanen. Ådale er principielt derfor uegnet for nyplacering og udbygning af store landbrug.

Bygningsbeskrivelse

Der opføres ikke nybyggeri i forbindelse med ændringen af dyreholdet. Husdyrbruget vil derfor fremstå uændret.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme natur-områder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk.1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet og
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*):

	0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

I kraft af den store afstand på mere end 3 km til kategori 1 naturområde er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

I kraft af den store afstand til område på mere ned 3 km, er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug, ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af det nærmeste Kategori 2-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 2 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 2 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret moser, enge og søer. Moser, enge og søer er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg (Meter)	Retning fra husdyrbruget	Merbelastning Kg/N/ha	Totalbelastning Kg/N/ha
§3 Mose	Ca. 260	Nordøst	0,1	0,9
§3 Eng	Ca. 100	Øst	0,6	5,8
§3 Mose mod nord	Ca. 200	Sydøst	0,1	2,2
3 stk. vandhuller/søer	Ca. 250-300	Nord	-	-

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Ammoniakfølsomme skove:

Der er ikke registreret potentielt ammoniakfølsomme skove inden for 1.000 meter fra husdyrbruget.

Kommunen vurderer derfor, at projektet ikke vil medføre en ændring af potentielt ammoniakfølsomme skove tilstand.

Øvrig natur omkring anlægget:

Inden for 300 meter fra staldanlægget forekommer derudover vandhuller og enge som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Ferske enge er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Ferske enge omfatter naturenge og kulturenge. Det betyder, at en aktivitet, som vil medføre en tilstandsændring af en §3-beskyttet eng, som udgangspunkt ikke kan tillades uden dispensation. Enge kan være mere eller mindre påvirket af gødning fra græssende dyr og eventuelt tilførsel af gødningsprodukter, samt påvirkning fra nærliggende marker i omdrift.

Det medfører, at mange enge er næringsberigede og kun få enge er moderat næringsfattige. Tålegrænsen for enge varierer på baggrund af disse forhold, men generelt kan der anvendes en vejledende tålegrænse på 20 kg N/ha/år.

Der er beregnet en merbelastning med ammoniak på 0,6 kg N/ha/år til engen. Idet merbelastningen ligger under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

Søer og vandhuller

Søer og vandhuller over 100 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Idet de 3 vandhullerne/søer der ligger nord for husdyrbruget ligger omgivet af marker i omdrift, er det kommunens vurdering, at vandhullerne er næringspåvirket. Ammoniak påvirkningen fra luften vil være af uvæsentlig betydning for vandhullerne, idet bidraget fra markerne er væsentligt større end det der afsættes fra luften.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen/ændringen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af vandhullerne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern Kommune:

- Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:
- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøtilladelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbårne kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

At ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

At det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i tilladelser efter [§ 16 b](#) i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Der kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand.

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. De 3 tanke tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Opbevaring af dybstrøelse sker på ensilagepladsen / eller efter gældende lovgivning og overdækkes hvis der ikke sker tilførsel dagligt. Saftafløb/regnvand fra ensilagepladsen pumpes til gylletank. Udbringning af dybstrøelse sker efter regler.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Foder opbevares i plansilo. Overfladevand fra plansilo løber til gylletank.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Tylvadvej 6, Skjern er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
Håndtering på husdyrbruget: Der er ikke toilet i eksisterende staldbygninger.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme, hvor arealet af tagflader og befæstede overflader med afløb overstiger 7.500 m ² , skal vandet afledes til nedsivning eller til vandløb. Ved nedsivning skal sagen anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune med angivelse af placering af nedsivningsanlægget samt dimensioneringsgrundlaget. Ved afledning til vandløb, herunder grøfter, skal udløbene forsynes med bassiner af passende størrelse med henblik på tilbageholdelse af bundfældelige stoffer. Hvor der er hydrauliske problemer skal udledningen som udgangspunkt reduceres til 1 - 2 l/s pr. ha.

<p>Dimensioneringsgrundlaget for regnvandsbassiner kan ses på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside.</p> <p>Håndtering på husdyrbruget: Eksisterende tagflader er opgjort til 2.268 m².</p>
<p>Regnvand fra tage nedsives fra jordoverflade.</p>
<p>Møddings- og ensilagesaft</p>
<p>Definition og krav: På møddingspladser og ensilagepladser skal regnvand, som falder på pladserne og væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning.</p> <p>Håndtering på husdyrbruget: Saft fra plads til opbevaring af dybstrøelse ledes til gyllebeholder. Det bemærkes, at pladsen ligger på samme placering som en del af plansiloerne.</p>
<p>Restvand</p>
<p>Definition og krav: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage. Restvand kan efter anmeldelse til Ringkøbing-Skjern Kommune udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt.</p> <p>Håndtering på husdyrbruget: Mælkerumsvand og andet rengøringsvand fra staldanlæg ledes til gyllebeholder. Fra ensilagepladsen afledes restvand til gylletank.</p>
<p>Spildevand fra vaskeplads</p>
<p>Definition og krav: Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.</p> <p>Håndtering på husdyrbruget: På husdyrbruget foretages vask af maskiner i marken eller på støbt plads ved ensilagesilo med afløb til gyllesystem. Rengøring af marksprøjter foretages i marken.</p>

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Der opbevares ikke olie- og kemikalieaffald og bekæmpelsesmidler på ejendommen.

Sprøjtetarbejde udføres fra Slumstupvej 4.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

Håndtering og opbevaring af affald

Brændbart affald i form af papirsække, aftøringspapir, plastik og tom rengjort emballage fra f.eks. pesticider opsamles i affaldscontainer og bortskaffes via erhvervsordning med godkendt renovationsfirma ca. hver 2. måned (EAK-kode: 19.00).

Såfremt der findes pesticidrester (EAK-kode 05.12 og 02 01 08 / 02 01 09) afskaffes de ligeledes til kommunal genbrugsplads. Dette sker dog sjældent, da indkøb af pesticider passer med forbrug af pesticider.

Jern og metal (EAK-kode: 02 01 10) afhændes til produkthandler og glas m.m. (EAK-kode: 51.00 / 52.00 / 52.06) afhændes til kommunal genbrugsplads.

Motorolie, spildolie og smørolie (EAK-kode: 13 02 05 / 13 02 06) afhændes til Dansk Oliegen-brug eller lignende godkendt modtager. Opbevares ikke på ejendommen.

Klinisk risikoaffald (EAK-kode: 18.00 og Z) i form af medicinglas og rester samt kanyler opbevares i plasttønder udviklet til formålet. Tønderne afhændes 1-2 gange årligt til kommunal gen-brugsplads. Medicin opbevares i køleskab på staldkontor før brug.

Bortskaffelsen af affald til kommunal genbrugsplads registreres, hvorved bortskaffelsen af affald kan dokumenteres.

Døde dyr (EAK-kode: 02 01 02) afhentes af DAKA ca. 52 gange om året. De døde dyr opbevares indtil afhentning i kadaverkapsler og container udviklet til formålet. Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker i henhold til BEK nr. 439: *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*.

Affald fra ejendommens husholdning, er tilsluttet kommunal affaldsordning.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

I forbindelse med denne miljøtilladelse, er der udarbejdet en beredskabsplan-, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelser-, lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Clausagervej 4	0	FMK	81,6	81,6	502,3	Ja
 Clausagervej 5	0	FMK	81,6	81,6	278,1	Ja
 Lærkevænget 14	0	NY	170,7	153,7	835,4	Ja
 Ø. Lem By, Sdr. Lem	0	FMK	258	258	8152,4	Ja

Konsekvenszone: 315 meter

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtmissioner fra produktioner

Ansøgt drift								
Staldafsnit								
	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Eksisterende stald	37075	0	5480,8	22984,0*	0	5480,8	22984,0*	1768
	93917	0	1178,0	4940,0*	0	1178,0	4940,0*	380
	Sum		6658,8	27924*		6658,8	27924*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Nudrift								
Staldafsnit								
	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Eksisterende stald	37087	0	5480,8	22984,0	0	5480,8	22984,0	1768
	93918	0	1178,0	4940,0	0	1178,0	4940,0	380
	Sum		6658,8	27924		6658,8	27924	

Effekt af miljøteknologik til begrænsning af lugt

Ansøgt drift			
Staldafsnit			
	Produktionsid	Supplerende teknologi beskrivelse	Indtastet lugt effekt (%)
Eksisterende stald	37075	Der er installeret robotskraber i stalden	

Støj

Ansøger oplyser, at støj udgøres primært fra kørsel med gylle, ensilage og dyr på ejendommen. Desuden fra levering af foder til ejendommen.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøtilladelse.

Der er i miljøtilladelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser, at lyset i staldene vil være tændt efter behov. Der vil være lys i staldene ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 8 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet vil kunne variere mellem 04-24. Herudover er der vågelys i staldene om natten, så dyrene kan orientere sig.

Udendørslys

Ved staldanlægget er der udendørslys der er styret via sensor og manuelt. Lyset er placeret, så det er muligt at orientere sig ved staldanlægget.

Det vurderes, at disse lamper ikke er generende for naboer eller trafikanter.

Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten, med undtagelse af evt. levering af foder.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser, at der opretholdes god hygiejne i og omkring staldene. Desuden er der indgået aftale med skadedyrsfirma om opsætning af kasser med rottegift.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser, at støv fra husdyrbruget kan forekomme ved foderhåndtering på ejendommen.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en miljøtilladelse vurdere, om til- og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en miljøtilladelse stilles vilkår til om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugsloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser, at ændringen af produktionen på ejendommen medfører en ændring af antallet af transporter idet der er tale om, at den øgede mængde for en stor dels vedkomne er med i samme transport. Antallet af transporter vil hovedsageligt bestå af gylletransporter.

Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med afhentning af mælk, køer og opdræt, husdyrgødning og foder. Transporterne sker med traktor og lastbiler.

På dage med udbringning af husdyrgødning og høst er der en rimelig stor trafik omkring ejendommens indkørsel – med deraf følgende støjgener.

Da der ikke er nabobeboelser i nærheden af indkørslen, vurderes det at transporterne ikke har en væsentlig negativ indflydelse på naboer. Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt og der vil kun i meget få tilfælde opstå gene fra transport.

Husdyrgødningen transporteres med traktor og gyllevogn ud til alle udbringningsarealer nær ejendommen og med lastbil til de fjerntliggende gylleudbringningsarealer.

Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 06-18. Der vil i perioder med gylleudbringning og høst være transporter ud over dette tidspunkt.

Transporter			Ansøgt drift		
nudrift	pr uge				
foder	1	52	foder	1	52
dyr til slagt	2	104	dyr til slagt	2	104
døde dyr	2	104	døde dyr	2	104
Affald	1	52	Affald	1	52
brændstof	1	10	brændstof	1	10
levering af dyr	1	52	levering af dyr	1	52
Andet		11	andet		11
gylle	4230	212	gylle	4230 m3	212
i alt		597	i alt		597

Kommunens vurdering: Ansøgt projekt vil betyde en uændret transport til og fra husdyrbruget.

Ringkøbing-Skjern Kommunes vurderer derfor, at der ikke vil være forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkomende hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16b miljøtilladelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Foder

Forbrug af vand og energi

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 forventes der efter denne model at være fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	2704	494	3198
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	2704	494	3198
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT ? i					
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens Begrundelse
Rediger	2102	2387		2704	

Ringkøbing-Skjern Kommune har, med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier, beregnet et BAT emissionsniveau for bedriften på **3.198 kg NH₃** ((1.768 m² produktionsareal m. sengestald *1,34 BAT krav) + (380 m² produktionsareal m. dybstrøelse * 0,88 BAT krav) + 494 NH₃ lagre).

Ammoniakemissionsniveauet ved et ansøgte projekt er **3.198 kg NH₃**, ifølge ansøgningen. Det beregnede emissionsniveau for ammoniak er således overholdt.

Staldindretning

Den eksisterende løsdriftsstald til malkekøer indrettes med sengestald med spalter og robotskraber. Der er desuden indrettet et staldafsnit til småkalve med dybstrøelse.

Bemærkning:

Det bemærkes, at den eksisterende løsdriftsstald blev miljøgodkendt i godkendelsen dateret 25. juni 2009 med robotskraber. Undersøgelser har efterfølgende vist, at skraber ingen effekt har på ammoniakreduktionen. Der er i denne tilladelse derfor ikke vilkår om robotskraber på spalterne i den eksisterende løsdriftsstald.

Vurdering:

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Management

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Bedriftens bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring køresiloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Foder

Der er ikke foretaget tiltag ift. fodring og reduktion af råprotein, for nedsættelse af ammoniakfordampningen

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. foder.

Forbrug af energi og vand

Tallene er oplyst af ansøger eller beregnet ud fra normal.

Årligt forbrug i husdyrproduktionen	Før udvidelse	Efter udvidelse anslået
El	Ca. 76.000 kWh	Ca. 76.000 kWh
Brugsvand	Ca. 3.435m ³	Ca.3.435 m ³
Fyringsolie	-	-

Vand

På ejendommen benyttes i nudriften ca. 3.435 m³ vand. I ansøgt drift anslås det at forbruget bliver det samme.

Vandet leveres fra egen boring.

Vand anvendes primært til drikkevand samt rengøring af stalde.

Der er opsat flydere i vandkarrene, der sikrer at vandkarrene ikke flyder over. 12

Ejendommens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Vandforbruget registreres, så der kan reageres på unormalt vandforbrug.
Der er markvandning på ejendommen.

Energi

Energi anvendes primært til foderblanding, lys, malkeanlæg og skrabeanlæg.

På ejendommen benyttes i nudriften ca. 76.000 kWh. I ansøgt drift anslås det at forbruget bliver det samme.

Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i stalden. Belysningen rengøres jævnligt, så lysstyrken er optimal. Udendørslyset er kun tændt efter behov.

Lys i staldene vil være tændt efter behov. Der vil være lys i staldene ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 8 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet vil kunne variere mellem 04-24.

Herudover er der vågelys i staldene om natten, så dyrene kan orientere sig.

Logistikken i forbindelse med afhentning af foder er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Energibesparende foranstaltninger

Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i staldene. Skærmene rengøres ved udskiftning af lysstofrør, så lysstyrken er optimal.

Ved udskiftning af pumper osv. vælges energibesparende alternativer.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type bedrift.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er tale om en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Det er BAT at dække gyllebeholderne ved at bruge et af følgende:

- et fast låg, tag eller en teltstruktur, eller
- et flydelag, såsom snittet halm, naturlig udtørringsskorpe, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA) eller ekspanderet polystyren (EPS).

Der er flydelag på gylletankene. Det er skønnet at være for omkostningstungt at teltoverdække en tank fra 1987, og der er ikke noget problem med etablering af flydelag på beholderen.

Overdækning af gylletank:

- Der er ikke etableret fast overdækning på gylletankene. Det er vurderet, at overdækning enten ikke vil være muligt på så gamle tanke eller at det under alle omstændigheder ikke vil være særlig økonomisk fordelagtigt at gøre det.
- Gyllen er konstant overdækket med et tæt og stabilt flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer at der altid er minimal emission af ammoniak

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

I følge ansøgningen er følgende teknikker fravalgt:

- Svovlsyrebehandling (forsuringsanlæg)

Er fravalgt, da det på ejendommen med en begrænset husdyrproduktion vurderes økonomisk uproportionalt at investere i anlæg til svovlsyrebehandling af gylle.

Da der er tale om en eksisterende stald, er det ikke en rentabel mulighed at etablere andre staldsystemer, og denne BAT teknologi er derfor fravalgt.

Samtidig ønsker ansøger at have mulighed for i fremtiden, at leverer husdyrgødningen til bio-gasanlæg for derved at bidrage til miljøvenlig energiproduktion. Brugen af svovlsyre til forsurening af gylle nedsætter gasudbyttet i biogasanlægget og er dermed ikke ønskeligt.

- Luftrensning ved brug af biologisk eller kemisk rensning

Er fravalgt i de eksisterende stalde, da implementeringen af teknologi i eksisterende stalde er omkostningsfuld i forhold til indbygning af teknologi ved nybyggeri af en stald, samt at luftrensning ikke er tilstrækkeligt afprøvet i åbne kvægstalde.

Vurdering

Fravalget af forsuringsanlæg og luftrensning er velbegrundet, eftersom der ikke er proportionalitet mellem udgift og reduceret ammoniak.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

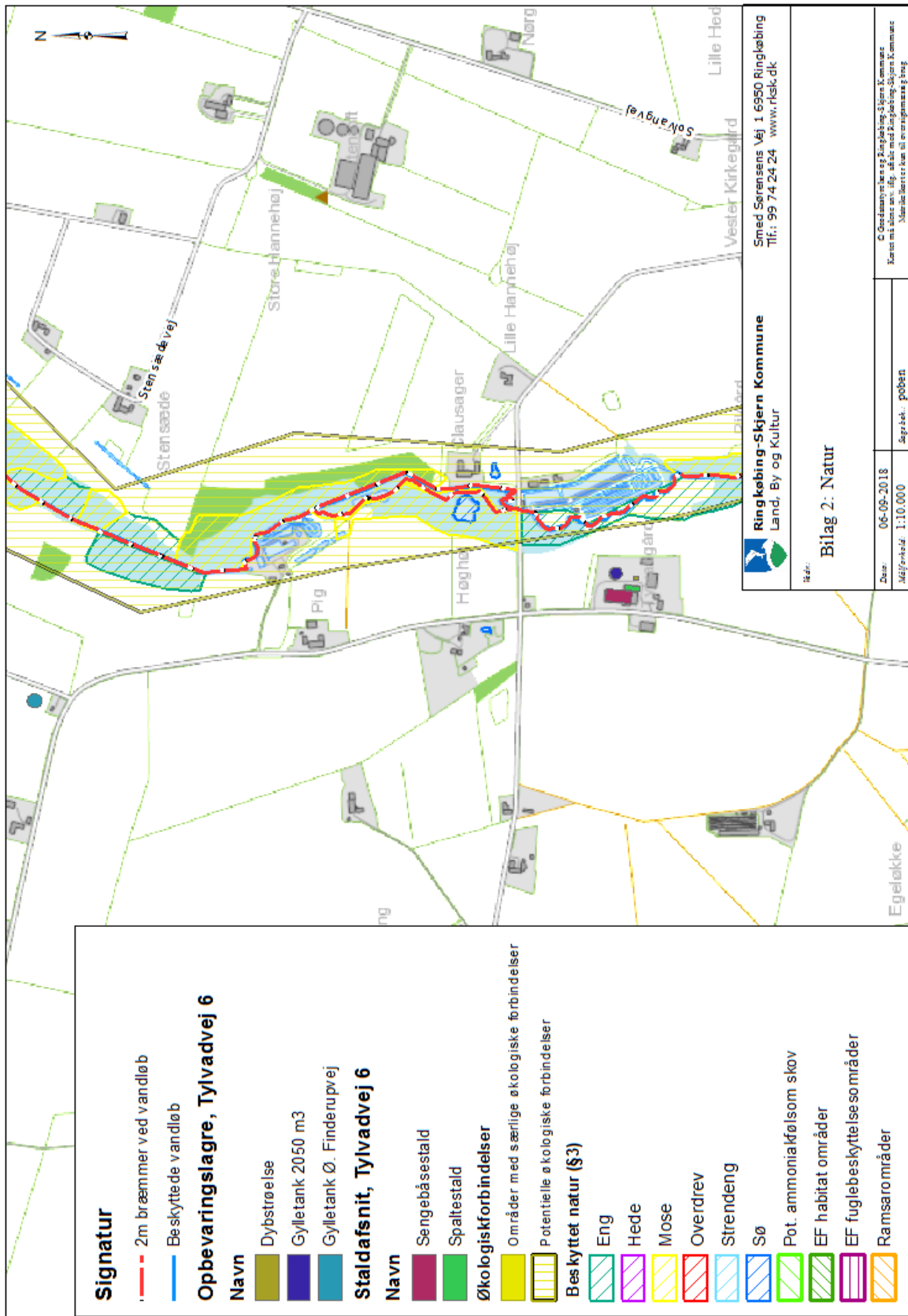
Ændringen af dyrehold på husdyrbruget, kan tillades, idet ændringen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Signatur

- 2m bræmmer ved vandløb
- Beskyttede vandløb

Opbevaringslagre, Tylvadvej 6

Navn

- Dybstrøelse
- Gylletank 2050 m³
- Gylletank Ø. Finderupvej

Staldafsnit, Tylvadvej 6

Navn

- Sengebåsestald
- Spaltestald

Økologiske forbindelser

- Områder med særlige økologiske forbindelser
- Potentielle økologiske forbindelser

Beskyttet natur (§3)

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strendeng
- Sø
- Pot. ammoniakfølsom skov
- EF habitat områder
- EF fuglebeskyttelse områder
- Ramsarområder

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Smed Sørensen Vej 1 6950 Ringkøbing
Tlf.: 99 74 24 24 www.rsk.dk

14.11.18
Bilag 2: Natur

Dato: 06-09-2018
Målestok: 1:10.000
Afsnit: pøben

© Omskrevet fra Ringkøbing-Skjern Kommune
Kartet må ikke anvendes uden tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune
Må ikke betragtes til erstatningsbrug